

पिटिशन फॉर लिट्ट टू सिव्हील अपील क्र.८५१९/२००६
प्रकरणी मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशांच्या
अनुषंगाने अनधिकृत धार्मिक स्थळांचे बांधकाम
निष्कासित करणे / नियमित करणे / स्थलांतरित करणे
या संबंधी कालबद्ध कार्यक्रम आखणे.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक सीटीएम ०२१५/प्र.क्र.७४/विशा-१ब,
दुसरा मजला, मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : १८ नोव्हेंबर, २०१५.

- वाचा :** (१) शासन निर्णय क्रमांक सीटीएम ०९०९/प्र.क्र.५५८(भाग-२)/विशा-१ब,
दिनांक ५.५.२०११ गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
(२) शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक सीटीएम ०२१५/प्र.क्र.७४/विशा-१ब,
दिनांक १.७.२०१५ गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
(३) शासन निर्णय क्रमांक सीटीएम ०२१५/प्र.क्र.७४/विशा-१ब,
दिनांक २१.१०.२०१५ गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

प्रस्तावना :-

पिटिशन फॉर लिट्ट टू सिव्हील अपील क्र. ८५१९/२००६ प्रकरणी मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशांच्या अनुषंगाने अनधिकृत धार्मिक स्थळांचे बांधकाम निष्कासित करणे / नियमित करणे / स्थलांतरित करणे या संबंधी नव्याने सर्वकष व सुस्पष्ट धोरण दिनांक ०५.०५.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये ठरविण्यात आले आहे. त्यानुसार सर्व अनधिकृत धार्मिक स्थळे निष्कासित करणे / स्थलांतरित करणे / नियमित करणे याबाबत जिल्हा स्तरीय समिती व महानगरपालिका समिती यांनी करावयाची कार्यपद्धती स्पष्ट करण्यात आली आहे. सदरहू शासन निर्णयान्वये महानगरपालिका स्तरीय समिती, मुंबई, पुणे, ठाणे, नागपूर, नाशिक, अमरावती व औरंगाबाद या शहरांकरीता नियुक्त करण्यात आली होती. मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी जनहित याचिका क्रमांक १०४/२०१० मध्ये दिनांक ०९.०१.२०१५ रोजी दिलेल्या आदेशात सदरहू महानगरपालिका स्तरीय समिती महानगरपालिका असलेल्या सर्व शहरांमध्ये स्थापन करण्याबाबत आदेश दिले होते. त्यानुसार शासन निर्णय गृह विभाग क्रमांक सीटीएम ०९०९/प्र.क्र.५५८(भाग-२)/विशा-१ब, दिनांक ०५.०५.२०११ मधील परिच्छेद क्रमांक १ (III) अन्वये महानगरपालिका स्तरीय समिती, मुंबई, पुणे, ठाणे, नागपूर, नाशिक, अमरावती व औरंगाबाद या शहरांकरीता नेमण्यात आलेल्या महानगरपालिका स्तरीय समित्या राज्यातील सर्व महानगरपालिका क्षेत्रात नियुक्त करण्याबाबत शासन शुद्धीपत्रक दिनांक ०१.०७.२०१५ अन्वये निर्गमित करण्यात आले आहे.

मा.सर्वोच्च न्यायालय व मा.उच्च न्यायालय यांच्या निदेशानुसार अनधिकृत धार्मिक स्थळांबाबत कारवाई होत नसल्याबाबत मा.उच्च न्यायालयाने नाराजी व्यक्त केली आहे. मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल करण्यात आलेल्या जनहित याचिका क्रमांक १०४/२०१० मध्ये दिनांक ०८ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी मा. न्यायालयांनी अनधिकृत धार्मिक स्थळांचे बांधकाम निष्कासीत करणे / नियमित करणे / स्थलांतरित करणे या संबंधी कालबद्ध कार्यक्रमाची आखणी करण्याबाबत कार्यवाही करण्याचे आदेश केले होते. त्यास अनुसरून दिनांक २१.१०.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये महानगरपालिका क्षेत्र व उर्वरित

क्षेत्रांमध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालय व मा. उच्च न्यायालय यांनी अनधिकृत धार्मिक स्थळांबाबत करावयाच्या कार्यवाहीचा कालबद्ध कार्यक्रम निर्गमित करण्यात आला आहे.

जनहित याचिका क्रमांक १०४/२०१० मध्ये दिनांक २३.१०.२०१५ रोजी झालेल्या सुनावणीत शासनातर्फे दिनांक २१.१०.२०१५ चा शासन निर्णय सादर करण्यात आला असता मा. न्यायालयाने सदरहू कालबद्ध कार्यक्रमातील दिनांक २९.०९.२००९ नंतरची निष्कासित करावयाची अनधिकृत धार्मिक स्थळे यांच्याबाबत तात्काळ कार्यवाही सुरु करुन सदरहू कार्यवाही ही नऊ महिन्यांच्या कालावधीत टप्पाटप्प्यामध्ये पूर्ण करावी असे स्पष्ट आदेश दिले आहेत.

मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक २३.१०.२०१५ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार, दिनांक २१.१०.२०१५ चा शासन निर्णय आता अधिक्रमित करुन, पुढीलप्रमाणे कालबद्ध कार्यक्रम तयार केला आहे.

शासन निर्णय :-

मा. सर्वोच्च न्यायालय व मा. उच्च न्यायालय यांनी अनधिकृत धार्मिक स्थळांचे बांधकाम निष्कासित करणे / नियमित करणे / स्थलांतरीत करणे या संबंधी दिलेल्या निदेशाच्या अनुषंगाने, महानगरपालिका क्षेत्र व उर्वरित क्षेत्रामध्ये करावयाच्या, कार्यवाहीचा कालबद्ध कार्यक्रम पुढीलप्रमाणे असेल :-

अ.क्र.	दिनांक ०५.०५.२०११ च्या शासन निर्णयानुसार अनधिकृत धार्मिक स्थळांची वर्गवारी	करावयाची कार्यवाही व कालावधी
१	दिनांक २९.९.२००९ पूर्वीची नियमित करावयाची अनधिकृत धार्मिक स्थळे	कार्यवाही सुरु करुन ६ महिन्यांच्या कालावधीत कार्यवाही पूर्ण करणे
२	दिनांक २९.९.२००९ पूर्वीची स्थलांतरीत करावयाची अनधिकृत धार्मिक स्थळे	कार्यवाही सुरु करुन ६ ते ९ महिन्यांच्या कालावधीत कार्यवाही पूर्ण करणे
३	दिनांक २९.९.२००९ नंतरची निष्कासित करावयाची अनधिकृत धार्मिक स्थळे	कार्यवाही सुरु करुन ९ महिन्यांच्या कालावधीत कार्यवाही पूर्ण करणे
४	दिनांक २९.९.२००९ पूर्वीची निष्कासित करावयाची अनधिकृत धार्मिक स्थळे	कार्यवाही सुरु करुन दोन वर्षांच्या कालावधीत कार्यवाही पूर्ण करणे

कारवाई करावयाचा कालावधी हा शासन निर्णय निर्गमित झाल्यापासून लागू होईल.

उपरोक्त प्रमाणे निश्चित करण्यात आलेल्या कालबद्ध कार्यक्रमानुसार दिनांक ५ मे, २०११ च्या शासन निर्णयानुसार गठित केलेल्या समितीने सदरहू शासन निर्णयातील निर्देशांचे यथोचित पालन करुन, सर्व संबंधित यंत्रणांनी काटेकोरपणे तात्काळ कार्यवाही करावी.

महानगरपालिका क्षेत्रातील अनधिकृत धार्मिक स्थळांबाबत करावयाच्या कार्यवाहीची जबाबदारी संबंधित महापालिका आयुक्त यांची राहिल.

जिल्ह्यातील महापालिका क्षेत्र वगळून उर्वरित क्षेत्रातील अनधिकृत धार्मिक स्थळांबाबतच्या करावयाच्या कार्यवाहीची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहिल.

संबंधित पोलीस आयुक्त व संबंधित जिल्हा पोलीस अधिक्षक यांनी वरील कालबद्ध कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी संबंधित महानगरपालिका आयुक्त व संबंधित जिल्हाधिकारी यांना आवश्यक तो पोलीस बंदोबस्त उपलब्ध करुन द्यावा.

उपरोक्त नुसार नागरी व ग्रामीण भागांबाबत करण्यात येणाऱ्या कालबद्ध कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीचे संनियंत्रण विभागीय आयुक्त यांनी करावे व त्याबाबतचा अहवाल वेळोवेळी संबंधित प्रशासकीय विभाग यांना सादर करण्याची दक्षता घ्यावी.

सदरहू शासन निर्णय महसूल व वन विभाग आणि नगर विकास विभाग यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे. हा शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून लागू होईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५१११८१८००२४९५२९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(विजय पाटील)

अवर सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- २) मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
- ३) सर्व मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद,
- ५) मा. विरोधी पक्षनेता, विधान सभा,
- ६) सर्व विधान परिषद / विधान सभा सदस्य,
- ७) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
- ८) सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालयीन विभाग,
- ९) प्रबंधक, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई (पत्राने),
- १०) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १२) सर्व महानगरपालिका आयुक्त,
- १३) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १४) सर्व पोलीस आयुक्त,
- १५) सर्व जिल्हा पोलीस अधीक्षक,
- १६) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषदा,
- १७) मुख्याधिकारी, सर्व नगर परिषदा,
- १८) निवडनस्ती (विशा-१ब)